

RIVM Corona Gedragsunit, verdiepende interviews - 30 september 2020

Ronde 6: Maatregelen wennen omdat het moet

Onderstaande analyse is gebaseerd op (telefonische) interviews met 30 geïnterviewden, 15 cohort geïnterviewden en 15 eenmalige geïnterviewden. De eenmalige geïnterviewden zijn geselecteerd vanwege een vakantie naar het buitenland. De interviews zijn gehouden tussen 11 en 15 september 2020.

COVID-19 houdt geïnterviewden nog dagelijks bezig

Geïnterviewden geven aan dat het leven met de maatregelen went, maar je er voortdurend mee geconfronteerd wordt: in de fysieke omgeving, door bijvoorbeeld aanpassingen op het werk, in het openbaar vervoer en in de winkel; in de sociale omgeving door bijvoorbeeld keuzes die je moet maken over met wie je wel/niet afspreekt en op welke locatie en ook via berichtgeving in de media. Het wennen aan de maatregelen betekent niet dat het gemakkelijker wordt.

"Tuurlijk houdt corona me dagelijks bezig, want ik heb dit nog nooit eerder meegemaakt en word er op zoveel plekken mee geconfronteerd."

Dat er in de zomer weinig besmettingen waren, zorgde ervoor dat de geïnterviewden de kans om besmet te raken uitermate klein achtten. De meeste geïnterviewden snappen dat er nog maatregelen nodig zijn, maar vinden dat er meer uitleg nodig is waarom bepaalde maatregelen nodig zijn. Een aantal geïnterviewden vraagt zich inmiddels af of de gevolgen van de maatregelen niet te groot zijn in verhouding tot de gevolgen van het virus.

"Wat ik mis in het beleid van de overheid is een onderbouwing dat corona zo veel zwaarder is dan een griep epidemie. Met een onderbouwing kun je de keuzes die worden gemaakt en grote impact hebben op de maatschappij en economie beter begrijpen én begrijp je ook waarom we dat dus niet doen bij een griep epidemie. Die uitleg is ook essentieel voor het naleven van de maatregelen."

Afweging wel of niet testen op basis van 'zelfdiagnose'

Vijftien geïnterviewden geven aan sinds juni klachten te hebben gehad. Zes van hen hebben zich desondanks niet laten testen. Zij vonden testen niet nodig omdat het volgens hen erg onwaarschijnlijk was dat het COVID-19 zou zijn. Redenen hiervoor waren dat de klachten bekend voorkwamen, dat hun klachten te mild waren, dat er op dat moment weinig mensen met COVID-19 waren of dat ze nauwelijks contact hebben gehad met andere mensen.

"Ik had geen koorts en hoorde dat het in de provincie minder heerst dus mijn verkoudheidsklachten zullen wel niet door corona komen."

Redenen die geïnterviewden met klachten gaven om zich wél te laten testen waren: keelpijn midden in de zomer is ongebruikelijk, verantwoordelijkheid willen nemen, andere mensen niet willen aansteken, ongerust over eigen gezondheid, de symptomen doen denken aan COVID-19 of net terug uit een gebied met een oranje reisadvies.

Binnenblijven rondom het testen is moeilijk, vooral bij milde klachten

De klachten die geïnterviewden sinds 1 juni hebben gehad, variëren van een lichte hoest, snotterig en een griepig gevoel tot ziek. Degenen die zich hebben laten testen, geven aan

thuis te zijn gebleven tot de uitslag bekend was. Binnenblijven tot de uitslag vindt men lastig, zeker bij milde klachten waarbij men er eigenlijk vanuit gaat dat de uitslag toch negatief zal zijn.

Proces van testen kan beter

Geïnterviewden hebben verschillende ervaringen met het testen. Het testen zelf wordt over het algemeen positief beoordeeld, maar het proces eromheen niet. Zo waren sommige testlocaties zonder auto moeilijk bereikbaar en was het aantal dagen tussen aanmelden en testuitslag (soms vijf) te lang. Ook is niet altijd duidelijk wanneer en op welke manier men de uitslag krijgt.

Fysiek sociaal contact wordt gemist bij thuiswerken en thuis studeren

Geïnterviewden geven aan dat ze een manier hebben gevonden om prettig thuis te kunnen werken. Voordelen van thuiswerken: meer eigen ritme/ tijd zelf indelen en meer tijd voor het gezin. Nadelen: geen sociaal contact en online werken is niet geschikt voor alle werkzaamheden. Thuis studeren wordt als lastig ervaren door gemis aan structuur en contact met medestudenten/docenten.

Concrete handvatten voor wat wél mag gewenst

De geïnterviewden vinden de maatregelen afstand houden, handen wassen en drukte vermijden nog steeds nodig, maar geven aan dat het opvolgen ervan lang niet altijd lukt. Zelf kunnen ze weinig goede voorbeelden geven over hoe je slim omgaat met afstand houden in een sociale setting. De geïnterviewden geven vrijwel allemaal aan dat het hen lukt om drukte te vermijden, bijvoorbeeld door boodschappen te laten bezorgen en reizen met het openbaar vervoer of winkelbezoek op rustige tijden te plannen. Verschillende geïnterviewden geven aan dat ze graag zouden horen wat wél kan. Het advies om maximaal 6 personen thuis te ontvangen vinden vrijwel alle geïnterviewden gemakkelijk op te volgen. Men gaat hier creatief mee om, zoals een verjaardag in de tuin of in shifts of afspreken op plekken waar veel ruimte is en afstand houden goed mogelijk is. Opvallend is dat veel geïnterviewden meewegen in het naleven van de maatregelen hoe ze over komen op anderen. Ze willen geen spelbreker zijn, maar ook niet iemand die de regels ontduikt.

Vakantie naar het buitenland afgewogen beslissing

De geïnterviewden die naar het buitenland op vakantie zijn geweest, hebben hun beslissing vooraf afgewogen. Ze hebben allemaal vooraf geïnformeerd welke maatregelen er op de plek van bestemming golden. Bij het kiezen van een vakantiebestemming probeerde men drukte te vermijden door te kiezen voor een rustige, afgelegen plek of een grote camping met veel eigen ruimte. Ook geven geïnterviewden aan dat ze deze vakantie al vóórdat de maatregelen in gingen hadden gepland, maar wel 'last minute' besloten om wel of niet te gaan. Sommigen hebben de reis uitgesteld vanwege een negatief reisadvies of de bestemming of wijze van vervoer aangepast. Met de auto gaan en een bestemming die niet al te ver weg is, speelden daarin de grootste rol.

"We wilden niet te ver Europa in, een plek die qua afstand goed te doen was met de auto, zodat we snel weer terug zouden kunnen komen, in geval van een lockdown of code oranje."

Het bezoeken van een al eerder bezochte vakantiebestemming of een eigen vakantiehuis of stacaravan zorgde voor een verminderd gevoel van risico. Geen van de geïnterviewden vond het een probleem om zich in het buitenland aan de lokale maatregelen te houden.

Vakantie in buitenland versterkt draagvlak voor dragen van mondkapje

Vrijwel alle geïnterviewden die naar het buitenland op vakantie zijn geweest, zouden het dragen van een mondkapje in de Nederlandse openbare ruimtes niet gek vinden. Ze zijn er in

het buitenland al aan gewend geraakt. Ze geven aan dat het dragen van een mondkapje kan bijdragen aan bewustwording en zichtbaarheid van het virus. Maar sommige geïnterviewden geven juist aan dat ze door het zien van het vele dragen van mondkapjes tijdens hun vakantie minder in deze maatregel zijn gaan geloven. Ze zagen tijdens hun vakantie namelijk dat mensen de mondkapjes niet goed droegen, volgens sommigen "een wassen neus".